

Social Farming 360°

2024-2025

Απολογισμός Προγράμματος

Εκπαίδευση · Επανένταξη ·
Επισιτιστική Ασφάλεια

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΝΕΑ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

act:onaid
για έναν κόσμο πιο δίκαιο

FREEDOM GATE
GREECE

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ

Citi Foundation

Γιατί αυτό το Πρόγραμμα; Το Πλαίσιο

Η επισιτιστική ασφάλεια αποτελεί παγκόσμια πρόκληση, με περισσότερους από **770 εκατομμύρια ανθρώπους** να υποφέρουν από υποσιτισμό. Στην Ελλάδα, η ανάγκη για βιώσιμη παραγωγή τροφίμων είναι όλο και πιο επείγουσα, ειδικά καθώς η αγροτική παραγωγικότητα αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις λόγω της κλιματικής κρίσης. Το Social Farming 360° στοχεύει στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, υποστηρίζοντας τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων στα σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας. Το πρόγραμμα προάγει τη βιωσιμότητα, ενώ προσφέρει στους κρατούμενους ευκαιρίες κατάρτισης και απασχόλησης στον γεωργικό τομέα, με έμφαση στην ελαιοκομία και τα φαρμακευτικά και αρωματικά φυτά. Παράλληλα, ενισχύει την εκπαίδευση των γεωπόνων που εργάζονται στις εγκαταστάσεις.

Το αποτύπωμα σε αριθμούς

1081

συμμετοχές
κρατούμενων
και γεωπόνων
για τις αγροτικές
εκπαιδεύσεις

648

ώρες
εκπαίδευσης
σε γεωργικές και
επαγγελματικές
δεξιότητες

696

επαγγελματικές
πιστοποιήσεις
μέσω ACTA

231

κρατούμενοι/ες
συμμετείχαν σε δράσεις
απασχολησιμότητας

297

κρατούμενοι/ες
σε ψυχοκοινωνικές
συναντήσεις

6

Σωφρονιστικά
καταστήματα
σε 5 Περιφέρειες

Ταυτότητα και Σχεδιασμός

Το Social Farming 360° είναι ένα πρωτοποριακό και σύνθετο πρόγραμμα κοινωνικής καλλιέργειας,

Το οποίο υλοποίησε ο οργανισμός **Νέα Γεωργία Νέα Γενιά** με την πλήρη υποστήριξη από το **Ίδρυμα Citi**. Σε στενή συνεργασία με τη **Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής** του **Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη**, και με τη συμμετοχή της **ActionAid** και της **Πύλης Ελευθερίας**. Διεξάχθηκε από τον Ιανουάριο 2024 έως τον Δεκέμβριο 2025 σε 6 σωφρονιστικές δομές, λειτουργώντας ως όχημα επανένταξης κρατουμένων και ενίσχυσης της παραγωγής και της επισιτιστικής ασφάλειας.

3 αλληλένδετοι στόχοι

- 1. Επισιτιστική ασφάλεια:** διασφάλιση της βιώσιμης διαθεσιμότητας τροφίμων σε 6 ελληνικές φυλακές και κέντρα κράτησης της υπαίθρου
- 2. Βιώσιμη αγροτική παραγωγή:** εκπαίδευση και εξειδικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη για τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων καλλιεργειών και διαδικασιών
- 3. Κοινωνική επανένταξη:** επανένταξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική ζωή

Τα Σωφρονιστικά Καταστήματα Υλοποίησης

4 Αγροτικά σωφρονιστικά καταστήματα

- ✓ Αγιά Χανίων
- ✓ Τίρυνθα Αργολίδας
- ✓ Κασσαβέτεια Βόλου
- ✓ Κασσάνδρα Χαλκιδικής

2 Ειδικά σωφρονιστικά καταστήματα

- ✓ Αγροτικό Τμήμα Γυναικών Ελεώνα Θηβών
- ✓ Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θηβών

Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο

Το εκπαιδευτικό σκέλος του προγράμματος ήταν δομημένο γύρω από τεχνικές και κοινωνικές παρεμβάσεις που λειτουργούσαν συμπληρωματικά και αλληλοτροφοδοτούνταν. Κεντρικός πυλώνας αποτέλεσε η αναγεννητική γεωργία, με πρακτικές που στοχεύουν στη βελτίωση και διατήρηση της υγείας του εδάφους και ενισχύουν μια πιο ανθεκτική και βιώσιμη παραγωγική προσέγγιση.

Ενότητα 1: Αναγεννητική & Κοινωνική Γεωργία

Υλοποίηση: Νέα Γεωργία Νέα Γενιά

Στο Social Farming 360°, η αναγεννητική γεωργία με τη φιλοσοφία, τις αρχές και τις πρακτικές της αποτέλεσε βασικό πυλώνα του προγράμματος.

Θέματα γονιμότητας εδάφους, βιοποικιλότητας και βιώσιμης καλλιέργειας βρέθηκαν στο επίκεντρο των εκπαιδεύσεων, με τους συμμετέχοντες να γνωρίζουν καινοτόμες, φιλικές προς το περιβάλλον καλλιεργητικές μεθόδους που μπορούν να εφαρμόσουν επαγγελματικά μετά την αποφυλάκισή τους.

Πάνω σε αυτό το πλαίσιο οι «7 Πυλώνες της Αναγεννητικής Γεωργίας» που ενσωματώθηκαν στις καλλιεργητικές πρακτικές των αγροτικών φυλακών:

Ενότητα 2: Ασφάλεια Τροφίμων & Παραγωγή Προϊόντων

Υλοποίηση: Νέα Γεωργία Νέα Γενιά

Τυποποίηση, πρότυπα ασφάλειας τροφίμων και παραγωγή προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας. Η κατάρτιση συνέβαλε στον ασφαλή χειρισμό τροφίμων και στη δημιουργία αξίας εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων.

Ενότητα 3: Ελαιοκαλλιέργεια

Υλοποίηση: Νέα Γεωργία Νέα Γενιά

Καλλιεργητικές τεχνικές (λίπανση, άρδευση, φυτοπροστασία) και παραγωγή ελαιολάδου — ένας κλάδος με ισχυρές επαγγελματικές προοπτικές για τους ωφελούμενους μετά την αποφυλάκισή τους.

Ενότητα 4: Φαρμακευτικά & Αρωματικά Φυτά

Υλοποίηση: Νέα Γεωργία Νέα Γενιά

Καλλιέργεια, αξιοποίηση και τυποποίηση βοτάνων. Οι εκπαιδεύσεις πραγματοποιήθηκαν στις αγροτικές φυλακές της Τίρυνθας και των Χανίων και είχαν έντονα βιωματικό χαρακτήρα — θεωρητικά θέματα σε συνδυασμό με πρακτική εκπαίδευση στα αγροκτήματα, με φύτευση, ξεβοτάνισμα και συγκομιδή.

Ενότητα 5: Απασχολησιμότητα & Ήπιες Δεξιότητες

Υλοποίηση: ActionAid Hellas

Μέσω εξειδικευμένων εργαστηρίων, οι συμμετέχοντες ανέπτυξαν δεξιότητες επικοινωνίας, ομαδικής εργασίας και επαγγελματικής αυτοπαρουσίασης. Παράλληλα, λάμβαναν πληροφορίες για τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης επανένταξης μετά την αποφυλάκισή τους.

Ενότητα 6: Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη & Κοινωνική Ένταξη

Υλοποίηση: Πύλη Ελευθερίας

Ψυχοεκπαιδευτικές ομάδες με στόχο την ενίσχυση κοινωνικών δεξιοτήτων, την ανάπτυξη συναισθηματικής νοημοσύνης και ενσυναίσθησης, τη διαχείριση συγκρούσεων και την προετοιμασία για την επανένταξη στην κοινωνία.

Πιστοποίηση ACTA

Όλες οι αγροτικές ενότητες παρείχαν τη δυνατότητα επίσημης επαγγελματικής πιστοποίησης από την ACTA (Τεχνοβλαστό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης). Η πιστοποίηση ενίσχυσε σημαντικά τα κίνητρα συμμετοχής και την αντιληπτή αυτοαξία των κρατουμένων, και αποτελεί ουσιαστικό εφόδιο για την ανεύρεση εργασίας μετά την αποφυλάκισή τους.

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το πρόγραμμα δεν περιορίστηκε στους κρατουμένους. Συμμετείχε και το γεωπονικό/γεωτεχνικό προσωπικό των σωφρονιστικών καταστημάτων, διασφαλίζοντας τη διατήρηση της γνώσης και μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, με μακροχρόνιο παραγωγικό και θεσμικό όφελος για τις δομές.

Αποτελέσματα και Αντίκτυπος

Κοινωνικός Αντίκτυπος

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν βελτίωση στις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, στην ομαδική εργασία, στη συναισθηματική τους ευεξία και στην αυτοπεποίθηση που σχετίζεται με την ικανότητά τους να βρουν νόμιμη απασχόληση μετά την αποφυλάκισή τους. Το πρόγραμμα στόχευσε άμεσα στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, ενισχύοντας την αξιοπρέπεια, τον σεβασμό και την προσωπική ανάπτυξη.

Περιβαλλοντικός Αντίκτυπος

Μέσα από τις 4 αγροτικές εκπαιδευτικές θεματικές, το πρόγραμμα προώθησε βιώσιμες γεωργικές πρακτικές και μεθόδους καλλιέργειας που προστατεύουν το έδαφος, δημιουργώντας πιο ανθεκτικά γεωργικά συστήματα εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων.

Οικονομικός Αντίκτυπος & Επισιτιστική Ασφάλεια

Μέσω της ενίσχυσης της παραγωγικής ικανότητας, το πρόγραμμα ενίσχυσε την αυτάρκεια σε τρόφιμα εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων και μείωσε την εξάρτησή τους από εξωτερικές αλυσίδες εφοδιασμού. Παράλληλα, η επαγγελματική κατάρτιση προετοίμασε τους συμμετέχοντες για επιτυχή επανένταξη στην αγορά εργασίας.

Αποτελέσματα που Συνεχίζονται Μετά το Πέρασ του Προγράμματος

Ένα ιδιαίτερα ενθαρρυντικό σημείο: κάποιοι από τους κρατούμενους που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, μετά την αποφυλάκισή τους, επισκέφθηκαν το κέντρο της ActionAid στην Αθήνα για να υποστηριχθούν πρακτικά στην προσπάθεια επανένταξής τους — μέσω της υπηρεσίας συμβουλευτικής εύρεσης εργασίας, της λογιστικής και της κοινωνικής υπηρεσίας.

Τι Αποδείχθηκε – Συμπεράσματα Δράσης

Η διετής εφαρμογή του προγράμματος επέτρεψε τη διεξαγωγή χρήσιμων και εμπειριστωμένων συμπερασμάτων για το πεδίο της κοινωνικής γεωργίας και της επανένταξης:

- **Η γεωργία είναι ισχυρό εργαλείο αποκατάστασης** όταν συνδυάζεται με δομημένη ψυχοκοινωνική και επαγγελματική υποστήριξη.
- **Η πιστοποίηση αυξάνει σημαντικά τα κίνητρα** των συμμετεχόντων και την αντιληπτή αυτοαξία τους.
- **Τα ολοκληρωμένα μοντέλα** (τεχνική κατάρτιση + κοινωνική υποστήριξη) αποδίδουν ισχυρότερα συμπεριφορικά και συναισθηματικά αποτελέσματα σε σχέση με τη μεμονωμένη εκπαίδευση δεξιοτήτων.
- **Ο σεβασμός μεταξύ εκπαιδευτών και συμμετεχόντων** αναδείχθηκε ως κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας.
- **Τα σωφρονιστικά περιβάλλοντα ωφελούνται** από μακροχρόνια, συνεχή προγράμματα — όχι σποραδικές παρεμβάσεις.
- **Οι συνεργασίες πολλαπλών φορέων** (ΜΚΟ, γεωπόνοι, πάροχοι κοινωνικής υποστήριξης) είναι απαραίτητες για ολιστικό αντίκτυπο.

Οι άνθρωποι πίσω από το πρόγραμμα - Θεσμοί, Εκπαιδευτές & Ωφελούμενοι

Με την στήριξη της πολιτείας

Το πρόγραμμα θα ήταν αδύνατον να εκπονηθεί χωρίς την στήριξη της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής που επέτρεψε και διευκόλυνε την πρόσβαση στις σωφρονιστικές δομές ανά την Ελλάδα.

Ο κ. **Αρίστος Περρής**, Γενικός Γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής, που ανέλαβε να στηρίξει το πρόγραμμα από την πλευρά της πολιτείας, έχει σταθεί πολλές φορές σε εσωτερικές α δημόσιες συζητήσεις και δηλώσεις στην σημασία του προγράμματος και την επιτυχία που σημείωσε μέσα από τη στενή συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων. Χαρακτηρίστηκε έχει τονίσει ότι το Social Farming 360° συνέβαλε στον εφοδιασμό των εγκλείστων των σωφρονιστικών καταστημάτων με δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να επανενταχθούν ομαλά στην κοινωνία.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφέρουμε και την συμβολή της κα. Δήμητρας Λυγούρας, και του κ. Κωνσταντίνος Παπαθανασίου πρώην Γενικοί Γραμματείς Αντεγκληματικής Πολιτικής που βρίσκονταν στην θέση στα πρώτα στάδια του προγράμματος.

Παράλληλα ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχαν τα στοιχεία και οι ιστορίες που μοιράστηκε μαζί μας ο **κ. Ηλίας Μπενέκος, Γεωπόνος, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη**. Υπογράμμισε τη σημασία της συνεργασίας των γεωπόνων των σωφρονιστικών καταστημάτων με τους εκπαιδευτές του προγράμματος και τον τρόπο με τον οποίο η γνώση νέων καλλιεργητικών πρακτικών μεταφέρθηκε πρακτικά στους ωφελούμενους. Μετέφερε ιστορίες επιτυχίας από ωφελούμενους που κατάφεραν να επανενταχθούν αξιοποιώντας τις γνώσεις που αποκόμισαν, ενώ τόνισε ιδιαίτερα τη σημασία της πιστοποίησης ACTA ως εφοδίου για ανεύρεση εργασίας. Μας ανέφερε χαρακτηριστικά:

«Παράλληλα ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχαν τα στοιχεία και οι ιστορίες που μοιράστηκε μαζί μας ο κ. Ηλίας Μπενέκος, Γεωπόνος, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Υπογράμμισε τη σημασία της συνεργασίας των γεωπόνων των σωφρονιστικών καταστημάτων με τους εκπαιδευτές του προγράμματος, ενώ τόνισε ιδιαίτερα τη σημασία της πιστοποίησης ACTA ως εφοδίου για ανεύρεση εργασίας.»

Παράλληλα ανέφερε ότι οι κρατούμενοι υποδέχθηκαν το πρόγραμμα με εμφανή ενθουσιασμό, αναγνωρίζοντάς το όχι μόνο ως εκπαιδευτική παρέμβαση αλλά και ως ουσιαστική διέξοδο από τη μονοτονία της καθημερινότητας και ως πεδίο προσωπικής κινητοποίησης.

Όπως σημείωσε, στην Τίρυνθα η καλλιέργεια αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών προσέδωσε ιδιαίτερο ενδιαφέρον, τόσο λόγω της προσαρμοστικότητάς τους στις ξηροθερμικές συνθήκες και των χαμηλών απαιτήσεών τους, όσο και για τις δυνατότητες εμπορικής αξιοποίησης. Ξεχώρισε μάλιστα η συμμετοχή κρατούμενων αραβικής καταγωγής, οι οποίοι επέδειξαν ιδιαίτερη εξοικείωση, συνδέοντας τα είδη με οικείες χρήσεις και αγορές.

Αντίστοιχα, στην Κασσαβέτεια το πρόγραμμα περιγράφηκε ως μια ευχάριστη και δημιουργική μεταβολή της καθημερινής ρουτίνας, αλλά και ως εισαγωγή σε δυνητικές μορφές αγροτικής επένδυσης.

Για την Κασσάνδρα, ανέφερε ότι η επαφή με τα φυτά απέκτησε έντονα βιωματικό χαρακτήρα, καθώς οι συμμετέχοντες άγγιζαν, αναγνώριζαν αρώματα και σταδιακά περνούσαν από την παρατήρηση στην πράξη, μεταφυτεύοντας αυτοφυή είδη..»

Ο κομβικός ρόλος της χρηματοδότησης από το Citi foundation

Η αποκλειστική χρηματοδότηση του προγράμματος από το Citi foundation επέτρεψε με μοναδικό τρόπο την δημιουργία αλλά και εκπόνηση αυτού του σημαντικού προγράμματος.

Ο κ. **Αιμίλιος Κυριάκου, Διευθύνων Σύμβουλος Citi Ελλάδος, Κύπρου & Μάλτας** χαρακτηρίστηκε ανέφερε στην τελευταία συνέντευξη τύπου που πραγματοποιήθηκε στις 17 Ιουνίου του 2026:

«Το πρόγραμμα Social Farming 360° αποτυπώνει στην πράξη τις προτεραιότητες που θέτει το Citi Foundation: να βρίσκει λύσεις στις ανάγκες των κοινοτήτων όπου δραστηριοποιείται, να συμβάλλει στη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων και να δημιουργεί τις προϋποθέσεις για οικονομική πρόοδο. Παρέχοντας στους έγκλειστους των αγροτικών σωφρονιστικών καταστημάτων τα απαραίτητα εργαλεία και τις δεξιότητες για να καλλιεργήσουν τη γη, τους προσφέρει ουσιαστική προοπτική για το μέλλον, αυτοπεποίθηση και την ελπίδα της επανένταξης στην κοινωνία με αξιοπρέπεια.»

Η συμβολή των δύο συνεργαζόμενων φορέων ενίσχυσε περαιτέρω την δυναμική του προγράμματος και έδωσε νέες ευκαιρίες στους ωφελούμενους.

Η Ομάδα Διαχείρισης – Νέα Γεωργία Νέα Γενιά

Το Social Farming 360° είναι ένα πρόγραμμα που βασίστηκε σε μια μεγάλη ομάδα αφοσιωμένων επαγγελματιών από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Κομβικός ήταν φυσικά ο ρόλος της ομάδας διαχείρισης – Νέα Γεωργία Νέα Γενιά και των συνεργατών εκπαιδευτών που πραγματοποίησαν τόσο τον σχεδιασμό όσο και την εκπόνηση αυτού του προγράμματος με εστιασμένες δράσεις.

Η κα **Έφη Λαζαρίδου, CEO Νέα Γεωργία Νέα Γενιά**, δήλωσε πως:

«Είμαστε υπερήφανοι που συμβάλλουμε στον μετασχηματισμό της γεωργικής δραστηριότητας στις αγροτικές φυλακές και υποστηρίζουμε ενεργά τόσο την επανένταξη των κρατουμένων όσο και την επισιτιστική επάρκεια στα καταστήματα κράτησης και τις κοινότητες όπου εδρεύουν. Η εμπιστοσύνη του Ιδρύματος Citi μάς τιμά και μας κινητοποιεί να εργαστούμε ακόμη πιο εντατικά προς την κατεύθυνση της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων.»

«Μέσα από το πρόγραμμα δόθηκε στους συμμετέχοντες η δυνατότητα να αποκτήσουν μια άλλη οπτική, ένα διαφορετικό τρόπο να ζουν και να συναλλάσσονται με το φυσικό και το κοινωνικό τους περιβάλλον και, γιατί όχι, να ονειρεύονται ξανά μια νέα αρχή στη ζωή τους.»

Με την σειρά του, ο κ. **Δημήτρης Βολουδάκης, Γενικός Διευθυντής Προγραμμάτων, Νέα Γεωργία Νέα Γενιά**:

«Ο ρόλος της γεωργίας, εκτός από κλάδος παραγωγής τροφής μπορεί να διαδραματίσει και σημαντικό κοινωνικό έργο. Μέσα από το έργο Social Farming 360, αποδείχτηκε ότι η επαφή με τη φύση και με τα φυτά μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά στην ψυχολογική υποστήριξη και στην σταδιακή ενσωμάτωση συμπολιτών μας κρατουμένων.»

Όπως δήλωσαν αρκετοί από αυτούς/ες, το συγκεκριμένο πρόγραμμα τους έδωσε ένα άλλο νόημα στην καθημερινότητά τους μέσα στα σωφρονιστικά ιδρύματα. Πέραν τούτου, η απόκτηση βασικών γνώσεων σε καλλιεργητικούς χειρισμούς σε σημαντικές καλλιέργειες όπως η ελιά και τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, μπορεί να προσδώσει ουσιαστικές ευκαιρίες

επαγγελματικής αποκατάστασης, καθώς ο αγροδιατροφικός κλάδος **αντιμετωπίζει μεγάλα προβλήματα** εύρεσης εργατικών χεριών.

Τέλος, το συγκεκριμένο πρόγραμμα έδειξε ότι η συνεργασία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, μπορεί να δημιουργήσει εξαιρετικά αποτελέσματα για την κοινωνία. Το Ίδρυμα Citi μέσα από τις δράσεις ενίσχυσης της κοινωνίας των πολιτών αποτελεί κινητήριο δύναμη για αυτές τις συνεργασίες.»

Τον συντονισμό και την καθημερινή διαχείριση του προγράμματος φέραν σε πέρας με αφοσίωση και επαγγελματισμό ο υπεύθυνος διαχείρισης του προγράμματος κ. Αντώνης Παπαδόπουλος καθώς και οι 2 Project Managers.

• **κ. Αντώνης Παπαδόπουλος** - «Το Social Farming 360° στην ουσία του, κατάφερε να είναι κάτι πολύ παραπάνω από ένα πρόγραμμα κοινωνικής γεωργίας για τις έξι σωφρονιστικές δομές στις οποίες υλοποιήθηκε.

Προσέφερε έναν συνδυασμό νέας γνώσης, πρακτικών εργαλείων και σύγχρονων ιδεών γύρω από τη βιώσιμη αγροτική παραγωγή και την κοινωνική επανένταξη, με τρόπο ουσιαστικό, εφαρμοσμένο και βαθιά ανθρώπινο, άνοιξε έναν διαφορετικό δρόμο. Έναν δρόμο όπου η γνώση, η συνεργασία και η εμπιστοσύνη μπορούν να δημιουργήσουν πραγματικές προοπτικές, ακόμη και μέσα σε αυστηρά και περιορισμένα περιβάλλοντα.

Για όλους όσοι συμμετείχαμε από την αρχή στο πρόγραμμα, η επιτυχής ολοκλήρωσή του αφήνει ένα αποτύπωμα που δεν μετριέται μόνο σε ώρες εκπαίδευσης, συμμετοχές ή πιστοποιήσεις, αλλά κυρίως στις σχέσεις που χτίστηκαν, στην αυτοπεποίθηση που καλλιεργήθηκε και στις δυνατότητες που αναδείχθηκαν. Η εμπειρία αυτή υπήρξε πηγή βαθιάς συγκίνησης και υπερηφάνειας, γιατί το Social Farming 360° απέδειξε στην πράξη ότι η αγροτική παραγωγή μπορεί να γίνει εργαλείο επανεκκίνησης, αξιοπρέπειας και κοινωνικής αλλαγής.

Το Social Farming 360° αφήνει ως παρακαταθήκη γνώση, προϊόντα, νέες ιδέες και ένα ισχυρό παράδειγμα για το πώς η καινοτομία μπορεί να υπηρετήσει την επανένταξη, την παραγωγή και την ανθρώπινη προοπτική.»

• **κ. Γιώργος Καρούμπης** - «Ως Project Manager του Social Farming 360°, είχα την ευκαιρία να συντονίσω ένα πρόγραμμα που ενώνει τον πρωτογενή τομέα με την κοινωνική επανένταξη. Αυτό που κρατώ περισσότερο είναι οι άνθρωποι που απέκτησαν νέες δεξιότητες, αυτοπεποίθηση και μια νέα προοπτική για το μέλλον τους. Ένα πρόγραμμα που δείχνει πώς η γη μπορεί να γίνει μέσο εκπαίδευσης, κοινωνικής επανένταξης και δημιουργίας νέων ευκαιριών.»

• **Κα. Μαριάννα Γκαβρού** - «Αυτό που ξεχωρίζω από το Social Farming 360° δεν είναι μόνο τα εντυπωσιακά αποτελέσματα του έργου αλλά οι άνθρωποι που συμμετείχαν σε αυτό. Η δυνατότητα να συμβάλουμε στην απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και νέας προοπτικής για το μέλλον τους αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, το σημαντικότερο αποτύπωμα του προγράμματος.»

Από την πλευρά της Actionaid

Με την σειρά της η κα. Εύα Πολυζωγοπούλου, Γενική Διευθύντρια

ActionAid στάθηκε στον ρόλο της ActionAid στο σκέλος της απασχολησιμότητας και της επαγγελματικής ανάπτυξης, ο οποίος ενδυναμώνει τους συμμετέχοντες με εφόδια για την επαγγελματική τους αυτονομία.

«Για την ActionAid, η κοινωνική επανένταξη δεν ξεκινά την ημέρα της αποφυλάκισης, αλλά πολύ νωρίτερα. Η εμπειρία μας δείχνει ότι το μεγαλύτερο εμπόδιο δεν είναι η έλλειψη ικανοτήτων, αλλά η έλλειψη πρόσβασης σε ευκαιρίες. Παρέχοντας στους ανθρώπους Συμβουλευτική Εύρεσης Εργασίας, διασφαλίζουμε ότι θα είναι έτοιμοι να επανεισέλθουν στο κοινωνικό σύνολο. Από το 2017, μέσα από το Κέντρο Κοινότητας που λειτουργούμε στην Αθήνα, έχουμε υποστηρίξει περισσότερους από 11.000 ανθρώπους. Συμβάλλοντας στο Social Farming 360° είχαμε την ευκαιρία να μεταφέρουμε αυτή την εμπειρία στα σωφρονιστικά καταστήματα, προσφέροντας στους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες τα εφόδια και την υποστήριξη που χρειάζονται για μια νέα αρχή».

Από την πλευρά της Πύλης Ελευθερίας

Η κα. Έλλη Τσιούρη, μοιράστηκε την δική της εμπειρία από το πρόγραμμα στεκόμενη

ιδιαίτερα στο γεγονός ότι υπήρχε μεγάλο ενδιαφέρον συμμετοχής από την πλευρά των κρατουμένων, οι οποίοι μίλησαν με πολύ θετικά λόγια, με κύριο αίτημά τους την ύπαρξη περισσότερων συναντήσεων — επιβεβαιώνοντας τη βαθιά ανάγκη που καλύπτει η ψυχοκοινωνική στήριξη εντός των σωφρονιστικών δομών.

Μέσα από το πρόγραμμα του Social Farming 360, η Πύλη Ελευθερίας ανέλαβε τη ψυχοκοινωνική υποστήριξη των κρατουμένων και τη ψυχοεκπαιδευτική διαδικασία με στόχο την ενίσχυση κοινωνικών και ομαδικών δεξιοτήτων, την ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης και της ενσυναίσθησης, τη διαχείριση προβλημάτων και συγκρούσεων και την ομαλή επανένταξη στην κοινωνία.

Στο σύνολο των ομάδων τα μέλη συμμετείχαν πολύ ενεργά μέσω της σταθερής τους συμμετοχής και εμπλοκής στις διάφορες ενότητες. Κάποιες από τις ανάγκες που προέκυψαν ήταν η διαχείριση των συναισθημάτων και πιο συγκεκριμένα του θυμού, αλλά και του ελέγχου της παρορμητικότητας καθώς πιστεύουνε ότι είναι ο κύριος λόγος των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν μέσα και έξω από την φυλακή. Τέλος, υπήρξε μεγάλη ανάγκη για καθοδήγηση και αντιμετώπιση των προκλήσεων της διαδικασίας επανένταξης μετά την αναμενόμενη αποφυλάκισή τους.

Συμπερασματικά, οι ομάδες κύλησαν ομαλά και στο τέλος των συναντήσεων η ανατροφοδότηση ήταν πολύ καλή με κύριο αίτημα των κρατουμένων να υπήρχαν πιο πολλές συναντήσεις. Ανέφεραν ότι υπήρχε μεγάλη ανάγκη να παρακολουθήσουν ένα τέτοιο πρόγραμμα, καθώς δεν είχαν μέχρι σήμερα την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε αντίστοιχη ομάδα.

Εκπαιδευτές του Προγράμματος

Το Social Farming 360° αγκαλιάστηκε με εξαιρετικό ενθουσιασμό και βαθύ ανθρωπισμό από όλους τους εκπαιδευτές που συμμετείχαν. Παρά τις ιδιαίτερες προκλήσεις που συνεπάγεται η διδασκαλία σε σωφρονιστικό περιβάλλον, από τις γραφειοκρατικές δυσκολίες πρόσβασης έως την ανάγκη να χτίσεις εμπιστοσύνη από το μηδέν, οι εκπαιδευτές δήλωσαν ομόφωνα ότι επρόκειτο για μια από τις πιο μοναδικές και ανταποδοτικές εμπειρίες της επαγγελματικής τους ζωής. Ο σεβασμός που επέδειξαν απέναντι στους ωφελούμενους και η ειλικρινής τους διάθεση να μεταδώσουν γνώση σε ανθρώπους που αναζητούν μια δεύτερη ευκαιρία αποτέλεσε, σύμφωνα και με τις μαρτυρίες των ίδιων των κρατουμένων, έναν από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες επιτυχίας του όλου εγχειρήματος.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για την συνεργασία και προσφορά τους:

Παναγιώτης Παπαδόπουλος

Ο κ. Παπαδόπουλος είναι γεωπόνος με εξειδίκευση σε βιώσιμα συστήματα καλλιέργειας και ανέλαβε τις εκπαιδεύσεις στις θεματικές της Αναγεννητικής Γεωργίας και των Φαρμακευτικών και Αρωματικών Φυτών, διδάσκοντας και στις 6 δομές. Χαρακτηριστικά μας ανέφερε για την εμπειρία του στο πρόγραμμα:

«Στο πλαίσιο του διετούς προγράμματος Social Farming 360°, είχα τη χαρά και την ευκαιρία να συμμετέχω στους 3 εκπαιδευτικούς κύκλους με εργαστήρια στις θεματικές ενότητες για Αναγεννητική Γεωργία και τα Φαρμακευτικά & Αρωματικά Φυτά.

Στόχος μας ήταν να φέρουμε τους ωφελούμενους σε επαφή με καινοτόμες, φιλικές προς το περιβάλλον καλλιεργητικές μεθόδους και παράλληλα να τους κινήσουμε το ενδιαφέρον για την καλλιέργεια και την αξιοποίηση των φαρμακευτικών & αρωματικών φυτών.

Η συνεργασία με την Νέα Γεωργία, τα σωφρονιστικά καταστήματα, αλλά πρωτίστως με τους συμμετέχοντες ήταν υποδειγματική!

Επέδειξαν εξαιρετική συνέπεια, θετική διάθεση, εμπιστοσύνη κι όρεξη για μάθηση και ενεργό συμμετοχή. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε η άμεση εφαρμογή όσων μάθαμε στο πεδίο, στους αγρούς.

Είναι φανερό ότι η ενασχόληση με την παραγωγή και τη φύση λειτούργησε ενδυναμωτικά για τους ίδιους, δίνοντας τους νέες γνώσεις και δεξιότητες για το μέλλον τους εκτός των δομών»

Χρήστος Θανόπουλος

Ο κ. Θανόπουλος είναι γεωπόνος με εξειδίκευση στην καλλιέργεια φαρμακευτικών και αρωματικών φυτών και κάλυψε την αντίστοιχη θεματική με διαλέξεις στα σωφρονιστικά καταστήματα Αγίας Χανίων και Τίρυνθας Αργολίδας. Μας μετέφερε τα ακόλουθα:

«Το σημαντικό πλεονέκτημα των εκπαιδεύσεων ήταν ότι είχαν έντονα βιωματικό χαρακτήρα αφού πέραν των θεωρητικών θεμάτων, είχαν και εκπαίδευση σε πρακτικό επίπεδο με επισκέψεις στα αγροκτήματα για φύτευση, ξεβοτάνισμα και συγκομιδή αρωματικών φυτών. Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να μάθουν τις ιδιότητες, τις χρήσεις, τις προοπτικές, τις ευκαιρίες και τα προβλήματα της αγοράς των Α/Φ φυτών καθώς και να συμμετέχουν στο πεδίο σε πρακτικές εργασίες κρίσιμες για την ανάπτυξη των Α/Φ φυτών.

Μια ανεπανάληπτη και ξεχωριστή εμπειρία που θα θυμάμαι για πάντα. Μου δόθηκε η ευκαιρία να μεταδώσω τις γνώσεις μου για τα Α/Φ φυτά σε ανθρώπους που ψάχνουν για μια δεύτερη ευκαιρία κατά την επανένταξη τους στο κοινωνικό σύνολο και αυτός ο σκοπός είναι βαθιά ανθρωπιστικός.

Εύχομαι από καρδιάς να πιάσουν τόπο τα μαθήματα και κάποιοι από τους συμμετέχοντες να ασχοληθούν στο μέλλον με την καλλιέργεια των Α/Φ Φυτών.»

Μαρίνα Πούλιου

Η κ. Πούλιου έχει εξειδίκευση στην ποιότητα και ασφάλεια τροφίμων και ανέλαβε την εκπόνηση και υλοποίηση των εκπαιδεύσεων στις αντίστοιχες θεματικές ενότητες και στα 6 σωφρονιστικά καταστήματα του προγράμματος. Μας μοιράστηκε τα παρακάτω:

«Στο πλαίσιο του πρωτοποριακού προγράμματος Social Farming 360°, είχα την εξαιρετική τιμή να συμπράξω στην υλοποίηση του, παρέχοντας υπηρεσίες εκπαίδευσης και συμβουλευτικής υποστήριξης. Μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος και τη δημιουργία εξαιρετικής συνεργασίας, διαπίστωσα τον υψηλό επαγγελματισμό του προσωπικού και τη γνήσια διάθεση των ωφελουμένων να αποκτήσουν εφόδια για το μέλλον τους. Η εντυπωσιακή ανταπόκριση, ο ζήλος και ο σεβασμός που επέδειξαν, αποτελεί την πιο απτή απόδειξη ότι η στοχευμένη γνώση αποτελεί το πιο ισχυρό εργαλείο για την κοινωνική επανένταξη και την επαγγελματική εξέλιξη ευάλωτων ομάδων, δικαιώνοντας απόλυτα τον σκοπό τέτοιων σπουδαίων πρωτοβουλιών.»

Αποστόλης Βουλγαράκης

Ο κ. Βουλγαράκης είναι γεωπόνος με εξειδίκευση στην ελαιοκομία και συμμετείχε στο εκπαιδευτικό σκέλος του προγράμματος στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Αγίας Χανίων, όπου υλοποίησε τις αντίστοιχες θεματικές ενότητες γύρω από την ελαιοκαλλιέργεια.

Κυριάκος Γεραμπίνης

Ο κ. Γεραμπίνης είναι γεωπόνος με εξειδίκευση στην ελαιοκομία και συμμετείχε στο εκπαιδευτικό σκέλος του προγράμματος στα Σωφρονιστικά Καταστήματα Τίρυνθας Αργολίδας, στο Αγροτικό Τμήμα Γυναικών Ελεώνα Θηβών και στο Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θηβών, όπου υλοποίησε τις αντίστοιχες θεματικές ενότητες γύρω από την ελαιοκαλλιέργεια.

Αχιλλέας Οικονόμου

Ο κ. Οικονόμου είναι γεωπόνος με εξειδίκευση στην ελαιοκομία και συμμετείχε στο εκπαιδευτικό σκέλος του προγράμματος στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Κασσαβέτειας Βόλου, όπου υλοποίησε τις αντίστοιχες θεματικές ενότητες γύρω από την ελαιοκαλλιέργεια.

Δημήτρης Ψαθάς

Ο κ. Ψαθάς είναι γεωπόνος με εξειδίκευση στην ελαιοκομία και συμμετείχε στο εκπαιδευτικό σκέλος του προγράμματος στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Κασσάνδρας Χαλκιδικής, όπου υλοποίησε τις αντίστοιχες θεματικές ενότητες γύρω από την ελαιοκαλλιέργεια.

Αναστασία Σιδερά

Η κα. Σιδερά, ως Employability Service Manager της ActionAid και της εκπόνησης των δραστηριοτήτων Συμβουλευτικής Εύρεσης Εργασίας ανέφερε:

« Μέσα από το πρόγραμμα προετοιμασίας για την αγορά εργασίας, εργαστήκαμε με στόχο να υποστηρίξουμε τους συμμετέχοντες στο απαιτητικό βήμα της επανένταξης μετά την αποφυλάκιση. Εστιάσαμε τόσο στην ενημέρωσή τους για την πραγματικότητα της αγοράς εργασίας όσο και στην ανάδειξη των δεξιοτήτων, των ικανοτήτων και της εμπειρίας που ήδη διαθέτουν και μπορούν να αξιοποιήσουν στο επόμενο επαγγελματικό τους βήμα. Παράλληλα, επιδιώξαμε να λειτουργήσουμε ως μια γέφυρα με την κοινότητα, παρουσιάζοντας φορείς και υπηρεσίες που μπορούν να τους στηρίξουν σε ζητήματα εργασίας, στέγασης, δικαιωμάτων και καθημερινής διαβίωσης, ώστε να γνωρίζουν ότι μετά την αποφυλάκιση υπάρχουν άνθρωποι και δομές στους οποίους μπορούν να απευθυνθούν.

Για εμάς, μία από τις σημαντικότερες αξίες του προγράμματος ήταν η δυνατότητα να γνωρίσουμε τους ανθρώπους πριν από την αποφυλάκισή τους και να ακούσουμε τη δική τους οπτική για το επόμενο βήμα. Η ενεργή συμμετοχή και η εμπιστοσύνη τους μάς βοήθησαν να κατανοήσουμε καλύτερα αυτή τη σύνθετη μεταβατική περίοδο και μας προσέφεραν πολύτιμα μαθήματα για το πώς μπορούμε να υποστηρίξουμε πιο αποτελεσματικά την επανένταξη. Το γεγονός ότι συναντήσαμε ξανά ανθρώπους του προγράμματος στο Κέντρο της ActionAid μετά την αποφυλάκισή τους αποτελεί ίσως το πιο ουσιαστικό αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας.»

Τι είπαν οι ωφελούμενοι

Οι μαρτυρίες των ίδιων των συμμετεχόντων είναι ίσως η πιο κατάφορη απόδειξη της επιτυχίας του προγράμματος:

Δείτε το Social Farming 360° σε δράση

Στα πλαίσια του προγράμματος δημιουργήθηκε ένα μίνι ντοκιμαντέρ που καταγράφει στιγμιότυπα από τις αγροτικές εργασίες, τις εκπαιδεύσεις και τις φωνές των ωφελούμενων και των ανθρώπων του προγράμματος.

360° Αλλαγή – Ο Επίλογος

Το Social Farming 360° απέδειξε ότι η αλλαγή είναι εφικτή όταν δουλεύεις ταυτόχρονα σε τέσσερα επίπεδα: παραγωγή τροφίμων, εκπαίδευση, επαγγελματική ετοιμότητα και ψυχοκοινωνική υποστήριξη. Έτσι κατέστη δυνατό να ενισχυθεί η επισιτιστική ασφάλεια στα καταστήματα κράτησης και ταυτόχρονα να υποστηριχθεί ενεργά η κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων.

Το πρόγραμμα ανέδειξε επίσης τη δύναμη των συνεργασιών πολλαπλών φορέων και τη σημασία της θεσμικής εμπιστοσύνης ως θεμέλιο κάθε επιτυχημένης κοινωνικής παρέμβασης. Η αναγνώρισή του από το Citi Foundation σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελεί επιβεβαίωση ότι η Ελλάδα μπορεί να αναπτύξει καινοτόμα μοντέλα κοινωνικής γεωργίας με διεθνή εμβέλεια.

Οι Φορείς του Προγράμματος

Νέα Γεωργία Νέα Γενιά

Ο οργανισμός Νέα Γεωργία Νέα Γενιά στηρίζει την βιώσιμη ανάπτυξη της ελληνικής υπαίθρου και επιταχύνει τον μετασχηματισμό του κλάδου της αγροδιατροφής μέσω πρωτοβουλιών εθνικής και τοπικής εμβέλειας, με σημαντικό κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο. Ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ), με επικεφαλής το Πανεπιστήμιο RUTGERS, σε συνεργασία με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και την Αμερικανική Γεωργική Σχολή. Από το 2018, το σύνολο των ωφελούμενων και των εμπλεκόμενων επαγγελματιών του οργανισμού ξεπερνάει τα 33.000 άτομα.

Citi Foundation

Το Citi Foundation εργάζεται για την επίτευξη οικονομικής προόδου και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης σε κοινότητες χαμηλού εισοδήματος παγκοσμίως. Το Global Innovation Challenge αντιπροσωπεύει συνολική φιланθρωπική προσπάθεια ύψους 25 εκατομμυρίων δολαρίων.

ActionAid Hellas

Η ActionAid είναι μια ανεξάρτητη, διεθνής οργάνωση που ιδρύθηκε το 1972 και λειτουργεί στην Ελλάδα από το 1998. Με παρουσία σε περισσότερες από 75 χώρες, εκπαιδεύει ανθρώπους και κοινότητες, ώστε να στηρίζονται στις δικές τους δυνάμεις και να διεκδικούν μια ζωή με αξιοπρέπεια και έναν κόσμο πιο δίκαιο. Στην Ελλάδα, μέσα από το Πρόγραμμα Αναδοχής έχει στηρίξει πάνω από 130.000 παιδιά, σε 89 κοινότητες και 21 χώρες, σε όλον τον κόσμο. Παράλληλα, σχεδιάζει και υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα από το 2000, ενώ υποστηρίζει και ευάλωτες ομάδες στο Κέντρο της στην Αθήνα από το 2017, και ενδυναμώνει νέους και νέες στο ActionAid Youth Center στη Θεσσαλονίκη από το 2021, μέσα από προγράμματα και υπηρεσίες.

Πύλη Ελευθερίας

Η ΑΜΚΕ Πύλη Ελευθερίας ιδρύθηκε το 2012 με ένα ξεκάθαρο όραμα — την καταπολέμηση κάθε μορφής κοινωνικού αποκλεισμού. Στεκόμαστε απέναντι στην κοινωνική απομόνωση και υποστηρίζουμε ευάλωτες ομάδες, προσφέροντας ψυχοκοινωνική στήριξη και ενδυνάμωση, βοηθώντας τα άτομα να αντιμετωπίσουν σημαντικές δυσκολίες σε κάθε τομέα της ζωής τους και να επανασυνδεθούν με την κοινότητα.

Social Farming 360°

Υποστηριζόμενο από το Citi Foundation

Με το πρόγραμμα Social Farming 360° η γεωργία μετατρέπεται σε ένα εργαλείο μάθησης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής επανένταξης.

Διαβάστε
περισσότερα
για το πρόγραμμα

Επικοινωνία

Σωτήρης Κατσέλος

Communications Director,

Νέα Γεωργία Νέα Γενιά

Τηλ: +30 210 6917986 |

email: sotiris@newagri.org

newagri.org

